

6 Ostatní Unixové operační systémy

Obsah hodiny

Obsahem této kapitoly je představení dnes nejčastěji používaných operačních systémů Unixového typu.

Cíl hodiny

Po prostudování budete schopni:

- vyjmenovat a charakterizovat současné nejznámější Unixové OS
- orientovat se v možnostech nasazení těchto OS

Klíčová slova

NetWare, Linux, MAC OS

6.1 OS Novell NetWare

Další síťový operační systém, Novell NetWare, postavený na Unixové platformě je produktem firmy Novell. Zahájila činnost v USA v roce 1983, zaměřila se na vývoj síťového SW.

Na rozdíl od většiny běžných operačních systémů (např. Windows, Unix) se v tomto případě jedná o specializovaný systém určený k řízení a obsluze počítačových sítí. Instaluje se tedy jen na servery a odtud poskytuje uživatelům, kteří používají pracovní stanice vybavené některým z běžných operačních systémů a klientem systému NetWare, řadu služeb.

Mezi službami poskytovanými systémem NetWare si největší pozornost zaslouží adresářová služba eDirectory, (dříve NDS - Novell Directory Services). Slouží k jednotnému centralizovanému definování a efektivní, spolehlivé správě všech objektů sítě tj. uživatelů, serverů, tiskáren, aplikací, licencí, politik atd. Tato služba může být použita nejen v prostředí operačního systému NetWare. Jejím prostřednictvím je totiž možné jednoduše a centralizovaně spravovat nejen síť NetWare, ale i celé heterogenní sítě, tzn. sítě, v nichž pracují nejen servery NetWare. Jako operační platforma jí může sloužit i kterýkoli z jiných systémů.

V srpnu roku 2003 získal Novell společnost Ximian, poskytovatele desktopových a serverových řešení pro Linux. Na počátku listopadu téhož roku oznámil uzavření smlouvy o akvizici společnosti SUSE LINUX. Výsledkem je, že od roku 2003 začíná firma Novell nabízet své produkty i na platformě Linuxové a to ve formě svého nového produktu označeného Novell Enterprise Linux Services (prosinec roku 2003).

Novell dnes prostřednictvím heterogenní síťové platformy (obsahuje dvě serverové platformy: Novell NetWare 6.x a SUSE LINUX) Novell Open Enterprise Server (11) poskytuje kompletní Linuxové vybavení pro všechny úrovně IT infrastruktury, od desktopů až po servery.

6.2 Mac OS X^[3]

Historie operačního systému Mac OS sahá do roku 1977, kdy firma Apple Computers vyrobila komerčně úspěšný počítač Apple II (první osobní počítač v plastové krabici a s barevnou grafikou; v severní Americe bylo prodáno miliony kusů). V roce 1983 přišla firma s počítačem Apple Lisa s OS LisaDesk na bázi GUI. Operační systém Mac OS 1.0 byl uveden na trh až v lednu roku 1984 spolu s prvním počítačem Macintosh.

Mac OS byl velmi pokrokovým operačním systémem a kromě GUI obsahoval i další moderní prvky - ovládání myši, multitasking, multimedia, podporu práce v sítích, atd.

Tento pro běžné uživatele revoluční počín Apple však upoutal pozornost Pentagonu, který půl roku po uvedení Macintoshe na trh uvalil embargo na export těchto počítačů do komunistických zemí, které trvalo až do pádu komunistických režimů na konci 80. let.

Mac OS, resp. Mac OS X je dnes podstatně méně rozšířený, než OS Windows. Zatímco IBM umožnila jiným počítačovým firmám vyrábět PC (výrobci se stali např. Compaq, HP, Digital a Del). Apple toto neumožnil, a tak jeho podíl na trhu v průběhu let klesl. Apple Macintosh se postupně stal sice pokrokovým řešením, ale pro úzké profesionální oblasti (např. uvedením LaserWriteru, první laserové PostScriptové tiskárny a uvedení PageMakeru prvního lámacího programu vůbec se z Macintoshe stalo ideální řešení pro levnou přípravu tisku - DTP). Tento trend se změnil po uvedení Mac OS X spolu s novými aplikacemi (iWork, iCal, MS Office: Mac, iPhoto, Mail, Safari, atd.), řešením pro bezdrátové sítě AirPort, multimediálním přehrávačem iPod.

Mac OS X stojí na jádru (Darwin), které využívá jednu z odnoží Unixu – BSD (Berkeley Software Distribution). „X“ v názvu operačního systému naznačuje Unixový původ a zároveň X představuje římskou číslici 10 (v angličtině se X v názvu Mac OS X čte „ten“, tedy deset ... následovník Mac OS 9)

Hlavní verze Mac OS X jsou pojmenovávány podle velkých kočkovitých šelem (Jaguar, Panther, Tiger, Lion). Aby bylo zachováno číslo 10 (římská číslice X) v označení verze, číslují se hlavní verze Mac OS X desetinnými čísly (10.0, 10.1, 10.2 atd.) namísto celých čísel, obvyklých u jiných systémů.

Upravenou verzi Mac OS X pojmenovanou iOS (původně iPhone OS) využívá mobilní telefon Apple iPhone, multimediální kapesní přehrávač iPod touch a tablet iPad.

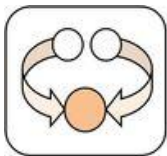

Obrázek 6-1 Mac OS X

Jednou z největších výhod tohoto OS je prakticky nulové množství virů a spyware (Mac OS X je vůči virům z PC zcela imunní; speciální viry pro Mac OS X prakticky neexistují). Tento systém je v současnosti velmi bezpečný – zejména díky svému UNIX jádru.

Mac OS X je vždy zdarma součástí každého nově zakoupeného počítače. OS disponuje řadou aplikací pro běžnou kancelářskou práci, jako např: Mail, iCal, Preview, Textedit, prohlížeč Safari.

Shrnutí kapitoly

OS postavené na základech UNIX:

- UNIX
- Mac OS X (počítače Macintosh, Apple Computers, Jaguar, Panther, Tiger, Lion)
- Linux (GNU/Linux vyvíjen po Internetu)
- Novell Open Enterprise Server (Novell Netware a SUSE Linux)

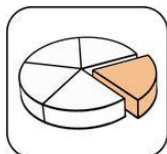
Unixové OS jsou víceúlohové, víceuživatelské, víceprocesorové OS. Jsou postavené na textových souborech. Konfigurace a systémové informace jsou uloženy v obyčejných textových souborech.

Kontrolní otázky a úkoly

- 1) Charakterizujte OS Mac OS X
- 2) Charakterizujte unixové OS.
- 3) Uveďte OS postavené na základech UNIX

Použitá literatura a jiné zdroje:

- [1] KOUDELKA, Pavel. Historie operačních systémů. [online]. [cit. 2011-07-06]. Dostupný z WWW: <<http://airborn.webz.cz/histos.html>>.
- [2] KUČERA, Jan. Operační systémy [online]. [cit. 2011-07-06]. Přednáška. Masarykova universita, fakulta informatiky. Dostupné z WWW: <<http://www.fi.muni.cz/usr/jkucera/pv109/sl6.htm>>.
- [3] KURFIRST, Michal. Historie operačních systémů Windows, Unix, Mac OS a Linux. Můj Mac [online]. 13.04.2006, [cit. 2011-07-06]. Dostupný z WWW: <<http://www.muymac.cz/art/polemiky/historie-operacnich-systemu-win-unix-macosx.html>>.